

Voorstel Gemeenteraad D

Onderwerp	Instellen van een reserve voor uitbreiding van de vroegsignalering		
Portefeuillehouder	Arjan Kampman agendaletter (D)		
Organisatieonderdeel	Cluster Advies	Aangeboden aan Raad	7 november 2023
Stuknummer (invulling door Griffie)		Corsanummer	2300077809

Wij stellen u voor te besluiten om:

1. Instellen van een reserve Vroegsignalering
2. Reserve te voeden vanuit het door het rijk beschikbaar gestelde middelen (circa 1,7 miljoen euro) voor Vroegsignalering voor de jaren 2022 tot en met 2024;
3. Kosten van het Product Schuldhulpverlening, gedurende de periode 2024 – 2030, te verhogen met 215.000 euro per jaar voor de uitbreiding van de werkzaamheden van het Team Schuldenvrij;
4. Kosten van de uitbreiding te dekken vanuit de ingestelde Reserve Vroegsignalering en de begroting hierop aan te passen;
5. Reserve per 31-12-2030 laten vrijvallen/beëindigen.

Inleiding en voorgeschiedenis

Armoede kan iedereen overkomen en kan mensen plotseling treffen. Door het overlijden van een naaste bijvoorbeeld, of door echtscheiding of ontslag. Bovendien leidt armoede regelmatig tot andere problemen, zoals schulden, depressie en werkloosheid. Als gemeente willen we duurzame oplossingen voor schulden en armoede ontwikkelen en nieuwe problemen helpen voorkomen. Dit doen we met aandacht voor de persoonlijke situatie van inwoners en in goed vertrouwen.

Steeds vaker krijgen we via het Rijk incidenteel budget voor de aanpak van armoede en schulden. Dit budget is vaak voor één jaar beschikbaar en bedoeld voor een specifieke aanpak binnen het armoede en schulden domein. Binnen de gemeente Enschede streven we naar duurzame oplossingen en een duurzame aanpak van armoede en schulden. Daar zijn dan ook structurele middelen voor nodig.

Om het incidenteel budget over meerdere jaren te kunnen uitspreiden wordt voorgesteld een reserve voor vroegsignalering in te stellen.

Publieksvriendelijke samenvatting

Het armoede en schuldenbeleid vraagt doorlopende inzet. Als gemeente willen we duurzame oplossingen voor schulden en armoede ontwikkelen en nieuwe problemen voorkomen. Vanuit het Rijk krijgen we als gemeente steeds vaker incidentele middelen om het beleid rondom armoede en schulden uit te breiden. Dit budget moet in hetzelfde kalenderjaar besteed worden, dit strookt niet met ons beleid van het ontwikkelen van duurzame oplossingen en voorkomen van nieuwe problemen. Daarom wordt voorgesteld een reserve voor vroegsignalering in het leven te roepen. Op die manier kan het incidentele budget alsnog over meerdere jaren ingezet worden wat ten goede komt aan de aanpak van armoede en schulden.

Gewenst effect van het besluit in relatie tot de strategische opgaven

Structureel in te kunnen blijven zetten op de aanpak ter voorkoming van armoede en schulden.

Argumenten**1.1 De aanpak van armoede en schulden vraagt om structurele inzet en structureel budget**

Steeds vaker krijgen we voor de aanpak van armoede en schulden via het Rijk incidenteel budget. Dit budget is vaak voor één jaar beschikbaar en bedoeld voor een specifieke aanpak binnen het armoede en schulden domein. Binnen de gemeente Enschede streven we naar duurzame oplossingen en een duurzame aanpak van armoede en schulden. Dit strookt niet met de incidentele middelen. Wat we met het instellen van een reserve beogen is dat het budget, specifiek voor vroegsignalering van schulden, ook na afloop van een kalenderjaar beschikbaar blijft voor het beoogde doel

2.1 Vroegsignalering is een effectieve manier om problematische schulden te voorkomen.

Het doel van vroegsignalering is om betalingsachterstanden in een vroeg stadium te ontdekken, passende hulp te bieden en daarmee problematische schulden bij onze inwoners te voorkomen. Met het door ontwikkelen van het huidige werkproces en de uitbreiding van formatie verwachten we onze inwoners ook in de toekomst op een juiste manier te kunnen ondersteunen. Persoonlijk contact is het meest effectief bij het voorkomen van problematische schulden.

3.1 Aantal meldingen neemt toe.

Overeenkomstig de landelijke ontwikkelingen neemt het aantal meldingen van betalingsachterstanden van de vaste lasten ook in Enschede toe.

Sinds 1 april 2023 zijn huishoudens beter beschermd tegen afsluiting van energie als zij hun energierekening niet (volledig) kunnen betalen. Voordat de energieleverancier over mag gaan tot afsluiting, moet hij aan de volgende punten hebben voldaan;

- Versturen van minimaal 3 herinneringen. Per herinnering krijgt huishouden minimaal 14 dagen de tijd om te reageren (nakomingstermijn);
- Energieleverancier moet op verschillende manieren contact met huishouden opnemen om een betalingsregeling af te spreken;
- Huishouden wordt gewezen op de mogelijkheden voor schuldhelpverlening en deelt gegevens van het huishouden met de gemeente om schuldhelpverlening in gang te zetten.

Wanneer huishoudens niet reageren op bovenstaande verzoeken, geeft de energieleverancier de gegevens door aan de gemeente via een einde leveringssignaal. Deze signalen komen binnen via de vroegsignalering en moeten binnen 3 werkdagen worden opgepakt. Dit zorgt voor een hogere werkdruk.

3.2 Met extra capaciteit borgen we de wettelijke doorlooptijden en opvolging van signalen

De uitvoering van de taken van vroegsignalering zijn belegd bij het team Schuldenvrij. Het team bestaat uit een teamleider, procesondersteuner en consultants. Het team loopt tegen haar grenzen aan waarbij de wettelijke opvolgtermijnen en doorlooptijden in het geding komen. Er zijn binnen de Wgs twee termijnen voor het in behandeling nemen van signalen;

- Uiterlijk 4 weken bij reguliere signalen;
- Binnen 3 werkdagen bij een 'bedreigende situatie'. Onder bedreigende situatie wordt verstaan gedwongen woningontruiming, beëindiging van de levering van gas, elektriciteit, stadsverwarming of water, of opzegging dan wel ontbinding van de zorgverzekering (artikel 4 Wgs). Ook einde leveringssignalen vallen onder een 'bedreigende situatie'.

Door de toestroom in signalen (einde leveringssignalen) en complexe casuïstiek kost het opvolgen van signalen meer tijd waardoor de wettelijke doorlooptijden in het gedrang kunnen komen. Om te voldoen aan de wettelijke termijnen is het nodig dat de capaciteit van het team wordt uitgebreid.

3.3 Meer huisbezoeken en persoonlijk contact

Cijfers over Q1 van 2023 laten zien dat er 2.500 meldingen via vroegsignalering zijn binnengekomen. Daarvan zijn 1.400 huishoudens door het team Schuldenvrij bereikt. Zoals eerder gezegd worden er bij enkelvoudige signalen brieven verstuurd. Bij meervoudige signalen (matches) wordt er persoonlijk contact gezocht. Ervaring leert dat door middel van persoonlijk contact inwoners eerder geneigd zijn om hulp te aanvaarden. We willen daarom vaker telefonisch contact en op huisbezoek gaan, ook bij enkelvoudige signalen. Hiermee wordt de situatie van de inwoner beter ingeschat, kan er breder gekeken worden naar de hulpvraag en wordt de inwoner uiteindelijk beter geholpen. Dit vraagt extra tijd en inzet.

Omdat het team momenteel per kwartaal ongeveer 1.000 huishoudens niet bereikt willen we daar actiever op inzetten. We zien dat het afleggen van huisbezoeken en leggen van persoonlijk contact leidt tot een groter bereik. Daarom is het voorstel om de capaciteit van 1,5 fte uit te breiden met 2,7 fte.

5.1 Reserve per 31-12-2030 laten vrijvallen/beëindigen

Het is gebruikelijk om aan in te stellen reserves een einddatum te verbinden en geen structurele reserves in te stellen.

Risico's

Een risico van het instellen van reserve voor vroegsignalering is dat:

1. Het aantal meldingen onverwacht sterk kan teruglopen, terwijl we wel de capaciteit meerjarig hebben uitgebreid. Dit risico is echter zeer klein gezien de huidige en verwachte ontwikkelingen en het aansluiten van steeds meer partners.
2. De middelen niet meer kunnen worden betrokken bij de integrale afweging nav de evaluatie van het Armoedebeleid. Dit is een reëel risico, maar gezien de wens tot preventie is het college van mening dat de uitbreiding van vroegsignalering in alle gevallen een 'no regret' besluit is.

Kosten en financiële dekking van het voorstel

Momenteel is er voor vroegsignalering structureel € 145.000,- per jaar beschikbaar. Daarvan is € 120.000,- opgenomen voor de uitvoering van de taken en € 25.000,- voor administratieve verwerking van binnenkomende signalen. Op dit moment hebben we 1,5 fte beschikbaar voor het team vroegsignalering. Voorstel is om de capaciteit uit te breiden met 2,7 fte naar in totaal 4,2 fte. Deze uitbreiding met 2,7 fte kost € 215.000,- extra.

Dit betekent dat er een totaalbedrag nodig is van € 360.000,-. Aangezien er reeds een structureel bedrag van € 145.000,- per jaar opgenomen is in de begroting, is het voor de uitbreiding nodig om een extra bedrag van € 215.000,- beschikbaar te stellen.

Het kabinet stelt in totaal incidenteel € 200 miljoen voor de jaren 2022 tot en met 2024 beschikbaar. Deze middelen zijn bedoeld om maatregelen te treffen in het kader van energiearmoede via vroegsignalering.

Via de decembercirculaire 2022 is € 439.000,- aan onze gemeente toegekend. Deze middelen zijn overgeheveld naar 2023 (GR2022). Vanuit de meicirculaire 2023 is er voor hetzelfde doel nog eens een budget van € 721.000,- beschikbaar gesteld. In totaal is er voor 2023 (incidenteel) € 1.160.000,- beschikbaar. Hiervan is €50.000,- ingezet voor de subsidie formulieren adviespunt.

Bij de septembercirculaire 2023 is aanvullend een bedrag van €732.500,- voor 2024 beschikbaar gesteld. Hiervan wordt €127.000,- ingezet voor de wijkwijzers voor de lichte ondersteuningsvragen omtrent schuldhulpverlening.

Per saldo is er voor 2023 en 2024 €1.715.500,- beschikbaar om te storten in de reserve. Hiermee kunnen de extra kosten van het team vroegsignalering tot en met 2030 gefinancierd worden.

In 2029 wordt de vroegsignalering geëvalueerd en naar alternatieve dekking gezocht voor de periode na 2030

Afweging en alternatieven

Op het moment dat er geen reserve ingesteld wordt, betekent dit dat de incidentele middelen die beschikbaar zijn niet voor die doeleinden ingezet kunnen worden. Deze middelen vloeien dan terug in de algemene middelen. Omdat Armoede en schulden beleid meerjarige duurzame inzet vraagt, zowel in beleid als in de uitvoering, is het van belang dat er voor meerdere jaren financiële middelen beschikbaar zijn. Nieuw beleid of uitbreiding van bestaand beleid is alleen effectief voor inwoners op het moment dat dit voor meerdere jaren geborgd is.

Participatie

N.v.t.

Vervolg

Bij de volgende evaluatie van de Kadernota worden ook deze punten meegenomen.

Bijlagen

Raadsbesluit

Burgemeester en Wethouders van Enschede, _____
de loco-Secretaris, de Burgemeester,

E.A. Smit

R.W. Bleker